

Çocukta Öyküleştirme Yöntemi

En Doğal Öğrenme

Dr. Elif ÇETİNKAYA

Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK

Dr. Elif ÇETİNKAYA - Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK

ÇOCUKTA ÖYKÜLEŞTİRME YÖNTEMİ En Doğal Öğrenme

ISBN 978-625-8516-88-3

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ocak 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Öyküleştirme yöntemi okul öncesi ve üst eğitim- öğretim kademelerimde eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyküleştirme yöntemi kullanılarak çocukların sosyal, duygusal, fiziksel, bilişsel gelişimleri tek bir yöntem çatısı altında gelişimleri desteklenebilmektedir. Okul öncesi dönemde öyküleştirme yöntemi kullanılarak hazırlanan eğitim programları sayesinde coğrafya, fen ve matematik, ilköğretime hazır oluş becerilerinde de gelişim ve öğrenme sağlanmaktadır.

Öyküleştirme yaklaşımı ilk olarak İskoçya'da geliştirilmiştir. Bu yaklaşımda çocukların eğitimde pasiften aktif bir role geçmesi beklenmektedir ve bu yaklaşım sayesinde öğrenmede odak noktanın çocuk olması amaçlanmıştır. Öyküleştirme yönteminde hikâyenin çocukların öğrenmelerine anlamlı bağlanmalar sağlamak amacıyla kullanılan bu yöntemin İskoçya, Amerika ve Avrupada çok fazla kullanılıyor olması yaklaşımın olumlu yönlerinin olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ancak ülkemizde bu yöntem maalesef yeterince bilinmemektedir ve bu alanla ilgili kaynak eksikliği bulunmaktadır.

Öyküleştirme yönteminin uygulama süreci iyi yazılmış ve aşamalı bir sıra izleyen bir hikâyedir. Öyküleştirme yöntemi çocuklara her canlının kendi hikayesi olduğunu, kendi hikayesinde kahraman olduğunu göstermekle birlikte, olaylar ve durumlara verilen tepkilerin bu hikayeyi nasıl etkilediğini anlatmaktadır. Öyküleştirme yönteminde seçilen karakter bazen sınıf içerisinde tasarlanan bazen belirli bir karakter üzerinden olayların geliştiği süreçleri içermektedir. Aslında bu yöntem aracılığıyla çocuklar hem kendi kurgularını oluşturabilmekte hem de belki kendi hikayelerini belki de gerçek bir yazar olmak için ilk adımlarını atmaktadırlar.

Bu kitap öyküleştirme yöntemini çocuk gelişimi ve eğitimde kullanmak isteyen öğretmenler, akademisyenlere rehber olması amacıyla hazırlanmıştır. Bu kitapta öyküleştirme yönteminin tarihçesi, yapısı, öyküleştirme yönteminde öğretmen ve öğrencilere düşen roller, öyküleştirme yönteminin ilkeleri, diğer yöntemlerle bağlantıları, ilgili araştırmalara değinilmiştir. Son olarak öyküleştirme yöntemi kullanılarak okul öncesi eğitimine yönelik olarak hazırlanan iki farklı programa yer verilmiştir.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen birçok kişi bulunmaktadır. Öncelikle doktora danışmanım, ve zihnimden düşen her bir kelimenin sonuna kadar arkasında duran, benim bile kendimden emin olmadığım zamanlarda her zaman elimden tutan ve hiç bırakmayan benim akademik annem olan Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK'e teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans danışmanım,

beni öyküleştirme yöntemi ile tanıştıran, her zaman güvenini hep arkamda hissettiğim bir danışmandan çok daha ötesi olan Prof. Dr. Havise GÜLEÇ'e teşekkürlerimi sunuyorum. Türkiye'de öyküleştirme yöntemi ile ilgili kaynakların sınırlı olduğu dönemde Türkiye'de bu çalışmaya başlayabilmem için İskoçya'dan maillerime dönüş yapan ve çalışmamın her detayıyla ilgilenen, daha sonra Gümüş Çember'e beni davet ederek onurlandıran Steve BELL ve Sallie HARKNESS'a teşekkürlerimi sunuyorum. Bana hiçbir zaman maddi ve manevi desteğini esirgemeyen anneme babama ve kardeşime teşekkürlerimi sunuyorum. Bana çocuk gelişimi ve eğitici olmanın çok daha ötesinde bazı şeylerin kitapta yazmadığını ve anne olmayı yolda öğreten kızım Mila Deniz'e teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Öyküleştirme Yöntemi Nedir?.....	1
Öyküleştirme Yönteminin Yapısı	3
Öyküleştirme Yönteminde Öğretmen.....	7
Öyküleştirme Yönteminde Öğrenci.....	9
Öyküleştirme Yöntemi İlkeleri	10
Öyküleştirme Yöntemi ve Diğer Yöntemler Arasındaki Bağlantılar	14
Öyküleştirme Yöntemi ile İlgili Yapılan Araştırmalar	18
Öyküleştirme Yöntemi ile Oluşturulmuş Program Örnekleri.....	24

ÖYKÜLEŞTİRME YÖNTEMİ NEDİR?

Öyküleştirme yaklaşımı ilk olarak İskoçya'da geliştirilmiştir. Bell, Harkness ve White (2007)'e göre bu yöntem aracılığıyla sadece kitaplara bağlı bir programın çok daha ötesine geçilerek çocuklarda kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilmesine olanak sağlanmıştır. Öyküleştirme yönteminde öğretmene ve çocuğa aktif olma olanağı sağlandığı için zaman içerisinde yöntem İskoçya dışındaki diğer ülkelerde de ilgi görmeye başlamıştır. Öyküleştirme Yöntemi öğrenmeyi ayrıntılı bir şekilde düzenleyip, 6-8 hafta gibi bir süreç içerisinde gerçekleştiren, belirli bir olay içerisinde karakterlerle birlikte çalışmaların yapıldığı, gerçek hayatta karşımıza çıkabilecek problemlerin kullanıldığı, belirli disiplinlerden yararlanılarak öğrenmenin yapıldığı yaklaşım türüdür (Bell, 2003; Bell ve Harkness, 2006; Creswell, 1997; Güney, 2003).

1965 senesinde, İskoçya'da ilköğretim okullarında uygulamak amacıyla yeni bir eğitim müfredatının geliştirilmesi ve yeni tekniklerden yararlanılarak eğitim programının zengin bir hal alması gerektiği fikri savunulmaya başlanmıştır. Ortaya atılan bu yaklaşım diğer yaklaşımlara göre son derece farklıdır. Bu yaklaşımda çocukların eğitiminde pasiften aktif bir role geçmesi gerekmektedir ve bu yaklaşım sayesinde öğrenmede odak noktanın çocuk olması sağlanmıştır. Programın yapısında yapılan değişikliklerle disiplinler arası işbirliğine önem verilmiştir. Birbirinden farklı olan ve farklı şekillerde eğitim yapılan dersler bu yaklaşım sayesinde genel bir yapı altında (Environmental Studies, Aesthetic Studies gibi) toplanmıştır (Akt:Tepetaş,2010).

Öyküleştirme yaklaşımı ilk olarak Strathclyde Üniversitesi Eğitim Fakültesi olan Glasgow, İskoçya'daki Jordanhill Eğitim Fakültesi olan Hizmet Bölümü'nde çalışan küçük öğretmen grupları tarafından geliştirilmiştir. Steve Bell, Sallie Harkness ve Fred Rendell'de bu gruplarda bulunmaktalardı. İskoç İlkokulunda konu çalışmasına yönelik bu yaklaşım öğretmenlerin, o zamana kadar birçok küçük bölüme ayrılmış olan müfredatta daha bütünleşmiş bir yaklaşım benimsemesi tavsiyelerinin bir sonucu olarak geliştirilmiştir. Ayrıca uygun olmayan ders kitaplarının kullanımına daha az bağımlılık ile bağlantılı olarak öğrenmeye daha çocuk merkezli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu yaklaşımda hedef, öğrencilerin belirtilen becerileri ve kavramları öğrenecekleri ve öğrenme için olumlu tutumlar kazanacakları uygun sınıf bağlamları yaratmaktır. Personel öğ-